

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי

שם התלמיד/ה _____
שם בית-הספר _____
הכיתה _____
היישוב _____

לשימוש המשרד

המבחן הארצי בספר במדבר - התשס"ב
כיתות ד'

תלמיד יקר!

מבחן זה נועד לבדוק את יכולתך להתמצא בחומש ולקרוא ולהבין את הכתוב בו ובפירוש רש"י. יהיה עליך אפוא לעיין בחומש (בפסוקים ובפירוש רש"י) כדי להשיב על אחדות מן השאלות.

עיין נא היטב בשאלות ובהוראות המיוחדות לכל שאלה והשב בהתאם, במתינות וביישוב הדעת!

הקפד נא על טוהר הבחינה, כיאה לתלמיד בית-ספר דתי הלומד תורה ומשתדל ללכת בדרכיה.

אנו מאחלים לך הצלחה, הן במבחן זה והן במבחנים הנכונים לך בעתיד.

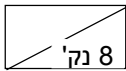
המבחן הארצי בספר במדבר - התשס"ב

חלק א' - המקרא ומשמעותו

1. עגלות צב

משה נתן עגלות צב ובקר לחלק ממשפחות הלוויים (פרק ז').

- מי נתן למשה את העגלות ואת הבקר? _____
- ציין את שתי משפחות הלוויים שלהן נתן משה עגלות ובקר! _____
- לאיזו משפחה ממשפחות הלוויים לא נתן משה עגלות ובקר? _____
- הסבר מדוע! _____

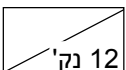

2. החצוצרות (פרק י')

"עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת... וְהָיוּ לְךָ לְמִקְרָא הַעֲדָה וּלְמִסַּע אֶת הַמַּחֲנֹת"

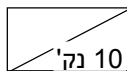
- מאיזה חומר עשו את החצוצרות? _____
- על החצוצרות נאמר "מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם". באר את המילה "מִקְשָׁה"! _____
- מי תקע בחצוצרות? _____
- השלם את הטבלה הבאה!

פסוק	לאיזה צורך תוקעים?	איזה קול משמיעים? תקיעה / תרועה	בכמה חצוצרות תוקעים?
ג	לכנס את כל העדה		
ד		תקיעה	
ט			שתיים ("בְּחֲצוֹצְרוֹת")

3. קרח ועדתו. עיין בפרק ט"ז, פסוקים א-ל"ה!

- כתוב בלשונך: מה הייתה הטענה של קרח על משה ואהרן! _____
- מה היה עונשם של:
 - קרח: _____
 - דתן ואבירם: _____
 - מאתיים וחמישים מקטירי הקטורת: _____
- בפסוקים יב-טו, מזכירים דתן ואבירם פעמיים את הביטוי: "ארץ זבת חלב ודבש".
 - לאיזה ארץ הם מתכוונים בפעם הראשונה? _____
 - לאיזו ארץ הם מתכוונים בפעם השנייה? _____

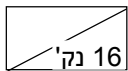

4. מקומות

רשום בטבלה הבאה איזו אישיות קשורה לכל אחד מן המקומות וכיצד היא קשורה!
(בחר את השמות מן הרשימה שלמטה!)

המקום	האישיות	מה קרה במקום הזה / כיצד קשורה הדמות למקום?
חצרות		
הר ההר		
הר העברים		
בעל פעור		

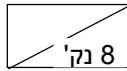
משה רבנו / פינחס בן אלעזר / יהושע בן נון / אהרן / מרים / בלעם / קרח

5. מי מריבה

עיין בפרק כ' פסוקים א-יג והשב על השאלות הבאות:

- מה הייתה תלונתם של בני ישראל?
- חטאם של משה ואהרן נקרא "מי מריבה". הסבר מדוע! (על-פי פסוקים יב-יג)
- מה היה עונשו של משה?
- באיזו שנה ליציאת בני ישראל ממצרים התרחש אירוע זה? (היעזר בפסוק א')

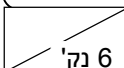
6. מצוות בחומש במדבר

בחר מן הרשימה שלמטה את המצווה המתאימה לכל אחד מן הפסוקים:

הפסוק	בקשר לאיזו מצווה נאמר?
כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים	
...מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם	
ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם	
את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבבים	
ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש ... ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבועת ימים ...	
...וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ...	
"שלש ערים תבדיל לך..."	ויקרא 6

דוגמה

ציצית / פסח וחג המצות / מעשר ראשון / הפרשת חלה / יום הכיפורים / קרבן התמיד / תרומה / ראש השנה / ויקרא 6

שאלת רשות

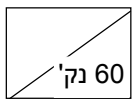
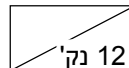
בהקשר לאיזה עניין נאמרו הפסוקים הבאים?

א. "הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל דגי הים יאסף להם ומצא להם"

ב. "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים"

ג. "...לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום"

ד. "...והיה טעמו כטעם לשד השמן"

סה"כ שאלות חובה (1-6), חלק א - מקרא

חלק ב' - מקרא ופירוש רש"י

7. "ויקח קרח... ודתן ואבירם..." (פרק ט"ז, פסוק א)

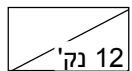
רש"י: בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה שכן לקהת ובניו החונים תימנה נשתתפו עם קרח במחלוקתו **אוי לרשע אוי לשכנו.**

א. איזה צד הוא "תימנה" _____

ב. אילו שבטים שכנו בצד זה? _____

ג. מי הם השכנים שעליהם מדבר רש"י? _____

ד. מנין למד רש"י ש"אוי לרשע ואוי לשכנו"? _____

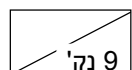
8. "ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דיבר..." (פרק ג, פסוק א)

רש"י: ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה לפי שלמדן תורה מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

א. מי נקראו בלשון התורה "תולדות משה"? _____

ב. מדוע הם נקראים כך לפי רש"י? _____

ג. מי לדעת רש"י היה צריך להיות מוזכר בפסוק ואינו נזכר? _____

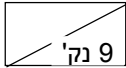
9. "אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם..." (פרק כז, פסוק יז)

רש"י: לא כדרך מלכי האומות שיושבים בבתיהם ומשלחין את חיילותיהם למלחמה אלא כמו שעשיתי אני שנלחמתי בסיחון ועוג שנאמר "אל תירא אותו." וכדרך שעשה יהושע שנאמר "וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה וגוי." וכן בדוד הוא אומר "כי הוא יוצא ובא לפניהם." יוצא בראש ונכנס בראש.

א. כיצד נוהגים מנהיגי הגויים בעת היציאה למלחמה? _____

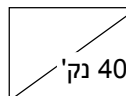
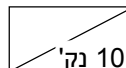
ב. כיצד נוהגים לעומתם מנהיגי ישראל? _____

ג. מי ממנהיגי ישראל מזכיר רש"י? _____

10. העתק את דברי רש"י הבאים לכתב רגיל!

...ואמרו רבותינו וכי נחש ממת או מחיה אלכא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאזיהם שצממים היו מתרפאים ואם לאו היו נמוקים.

סה"כ, חלק ב - רש"י

חלק ג' - שינון בעל-פה

השלם שלושה מתוך 6 הקטעים שלפניך:

א. כאשר העם מבקש לחזור למצרים בעקבות דברי המרגלים, קורעים יהושע וכלב את בגדיהם. ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמור:

"הארץ אשר _____ בה _____ אתה _____ הארץ מאוד מאוד."

ב. לאחר חטא המרגלים משה מתפלל אל ה' ומבקש:

"סלח נא _____
_____ וכאשר נשאתה לעם הזה _____
_____ . ויאמר ה': _____."

ג. בעקבות חטא קרח ועדתו הקב"ה רוצה לכלות את עם ישראל. משה ואהרן נופלים על פניהם ואומרים:

"א-ל א-לוהי _____ לכל בשר האיש _____ ועל
כל _____?"

ד. בלעם מברך את ישראל ואומר:

"מה אקב לא _____ אל ומה _____ לא זעם ה'.
כי מראש צורים _____ ומגבעות אשורנו הן עם _____
_____ ובגוים לא _____ . מי מנה _____ יעקב ומספר את
רבע _____ תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי _____."

ה. בלעם מברך את ישראל ואומר:

"כרע _____ וכלביא מי _____
_____ ברוך _____."

ו. כאשר מבטיח ה' בשר לכל העם, שואל משה:

"הצאן _____ להם _____ להם אם את כל
_____ להם _____ להם."

